

Nr 26.

Av herr **Lübeck**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 och tills vidare under år 1919 åt befattningshavare i statens tjänst.

Den på grund av 1918 års lagtima riksdags beslut utfärdade kungl. förordningen nr 138 lär enligt uppgift icke möjliggöra utbetalande av krigstidstillägg och krigstidshjälp till befattningshavare vid tekniska högskolans materialprovningsanstalt, numera statens provningsanstalt. Detta missförhållande synes böra vid innevarande års urtima riksdag såvitt möjligt rättas.

Av vidfogade framställning av den 21 oktober detta år från provningsanstaltens styrelse till Konungen framgår, att anstaltens befattningshavare otvivelaktigt måste anses vara anställda i statens tjänst samt att anstalten, vars inkomster helt förskrivs sig från utförande av provningsarbeten enligt av Kungl. Maj:t fastställda taxor och från statsanslag jämte ett mindre anslag från järnkontoret, icke förfogar över medel för utbetalande av krigstidstillägg och krigstidshjälp till befattningshavarna i enlighet med lagtima riksdagens beslut, än mindre vad som vid pågående urtima riksdag kan bli beslutat.

Frågan om en definitiv, i och för sig mycket välbehövlig löne-reglering vid statens provningsanstalt är för närvarande föremål för löneregleringskommitténs behandling. Att de under detta år utgående lönerna jämte vid lönestatens upprättande förutsatt 15 procents dyrtidstillägg icke äro större, än att krigstidstillägg och krigstidshjälp i överensstämmelse med eljes gällande grunder skäligen böra utgå, torde utan vidare framgå av redogörelsen i den vidfogade framställningen.

Under hänvisning i övrigt till denna framställning och till vad här ovan anförts hemställer jag,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1 vid innevarande riksdag samt genom beslut, som i övrigt kan befinnas erforderligt och möjligt, må sörja för att befattningshavare vid tekniska högskolans materialprovninganstalt må för år 1918 komma i åtnjutande av krigstidstillägg och krigstidshjälp, i likhet med vad som i allmänhet gäller för befattningshavare i statens tjänst.

Stockholm den 9 november 1918.

Sven Låbeck.

Avskrift.

Bilaga.

Till Konungen.

Styrelsen för statens provningsanstalt får härmed i underdånighet göra hemställan om ökat statsbidrag under år 1918 för kungl. tekniska högskolans materialprovninganstalt i ändamål att bereda anstaltens personal under år 1918 krigstidstillägg av samma storlek, som utgår till statens övriga befattningshavare.

I det betänkande och förslag till organisation av statens provningsanstalt, som den 7 september 1917 avgavs av de av Kungl. Maj:t utsedda särskilda sakkunniga, uppgjorde dessa även förslag till provisorisk organisation av nuvarande tekniska högskolans materialprovninganstalt, intill dess statens provningsanstalt blivit inrättad, ävensom förslag till befattningar och avlöningsgrader för den nuvarande anstalten under år 1918.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle anstaltens stat för år 1918 bliva:

Inkomster.

Inkomster av utförda provningar	kronor	170,000: —
Järnkontorets bidrag	»	4,400: —
Summa inkomster		kronor 174,400: —.

Utgifter.

Avlöningar och dyrtidstillägg kronor	146,270: —
Vikariatsersättningar »	4,000: —
Övriga utgifter »	54,000: —
Summa utgifter		kronor 204,270: —.

För anstaltens verksamhet under år 1918 beräknades sålunda utgifterna komma att överstiga inkomsterna med ett belopp av 29,870 kronor.

Med anledning av den gjorda utredningen har Kungl. Maj:t i nådigt brev av den 8 februari 1918 för uppehållande av anstaltens verksamhet under år 1918 tilldelat anstalten ett statsbidrag av högst 29,870 kronor.

I sitt ovannämnda betänkande framhöllo de sakkunniga, att avlöningarna för anstaltens tekniska personal måste ställas på minst samma nivå som för kungl. patent- och registreringsverket och i enlighet härmed uppgjordes det detaljerade förslaget till avlöningar.

Med avseende på dyrtidstillägg framhöllo visserligen de sakkunniga, att sådant borde utgå i samma ordning som vid övriga statens tjänstebefattningar, men för att kunna angiva detsamma till fixerat belopp lades till grund det dyrtidstillägg, som vid dåvarande tidpunkt (september 1917) var gällande, nämligen 15 procent av avlöningen.

Under år 1918 hava alltså befattningshavarna vid anstalten, med undantag av inspektör och föreståndare, uppburit ett dyrtidstillägg, som utgått med 15 procent av avlöningen, dock högst 800 kronor.

Avlöningarna för anstaltens personal under år 1918 hava utgått i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas nämnda förslag och i enlighet med styrelsens för tekniska högskolan beslut av den 4 mars 1918.

De befattningshavare, oberäknat tillfälliga biträden, som för närvarande äro anställda vid anstalten, ävensom till dem utgående avlöning och dyrtidstillägg äro sammanförda i nedanstående uppställning.

Avlöningar och dyrtidstillägg under år 1918.

Inspektör, arvode	kronor	1,000: —
Föreståndare, avlöning	»	11,000: —
	Avlöning.	Dyrtidstillägg
	kronor	(15 procent)
		kronor
<i>Kontorsavdelningen.</i>		
Kassör och registrator	2,400: —	360: —
Skrivbiträde	2,000: —	300: —
D:o (vakant)	2,000: —	300: —
D:o (anställd juni 1918)	1,600: —	240: —
Biträde	960: —	—
Biträdande kamrer, arvode	1,000: —	—
<i>Mekaniska avdelningen.</i>		
Avdelningsingenjör	4,000: —	600: —
Assistent (vakant)	3,000: —	450: —
Assistent (anställd maj 1918)	2,400: —	360: —
<i>Verkstaden.</i>		
1:ste verkmästare (anställd juli 1918)	3,000: —	450: —
bostadsersättning	600: —	—
Mekaniker	2,400: —	360: —

	Avlöning kronor	Dyrtidstillägg (15 procent) kronor
<i>Byggnadstekniska avdelningen.</i>		
1:ste avdelningsingenjör	5,800: —	800: —
Avdelningsingenjör	4,000: —	600: —
Verkmästare	3,000: —	450: —
Arbetare	1,800: —	270: —
<i>Elektriskt-fysikaliska avdelningen.</i>		
1:ste avdelningsingenjör	5,800: —	800: —
Instrumentmakare	2,400: —	360: —
<i>Kemiskt-tekniska avdelningen.</i>		
Avdelningschef	8,100: —	800: —
Avdelningsingenjör	4,000: —	600: —
Assistent	3,000: —	450: —
»	2,100: —	315: —
»	2,100: —	315: —
»	1,800: —	270: —
»	1,800: —	270: —
Biträde (anställd september 1918)	1,500: —	225: —
Biträde	1,200: —	180: —
<i>Bergskemiska avdelningen.</i>		
Avdelningschef	8,100: —	800: —
1:ste avdelningsingenjör (vakant)	5,800: —	800: —
Avdelningsingenjör (anställd maj 1918)	4,000: —	600: —
Assistent	3,000: —	450: —
»	2,400: —	360: —
»	2,100: —	315: —
»	2,100: —	315: —
»	1,800: —	270: —
»	1,800: —	270: —
»	1,800: —	270: —
Biträde	1,500: —	225: —
»	1,200: —	180: —
» (anställd februari 1918)	1,200: —	180: —

I jämförelse med den av de sakkunniga föreslagna personalbesättningen har den huvudsakliga avvikelserna ägt rum, att två kvalificerade befattningar, nämligen på mekaniska avdelningen avdelningschefen och på bergskemiska avdelningen 1:ste avdelningsingenjören icke kunnat besättas, enär kompetenta personer ej kunnat förmås antaga de ledigförklarade befattningarna, ävensom att en del befattningar viss tid varit vakanta.

Av motiveringen i de sakkunnigas betänkande framgår, att desamma avsågo, att personalen vid anstalten borde hava avlöningar i jämnhöjd med jämförliga befattningar inom andra statens verk, på det att anstalten måtte äga möjlighet att behålla och förvärva den personal, som är nödvändig för arbetenas nöjaktiga bedrivande, vilken uppfattning även torde hava gillats av Eders Kungl. Maj:t vid beviljande av statsbidrag den 8 februari 1918.

De ogynnsamma ekonomiska förhållandena för de statsanställda i allmänhet försämrades emellertid hastigt från den tidpunkt, då frågan om berörda statsbidrag handlades och föranledde, att 1918 års riksdag beviljade ökad dyrtidshjälp åt statens befattningshavare enligt nådiga kungörelsen av den 22 mars 1918. Sedermera hava förhållandena utvecklats därhän, att urtima riksdag kallats att redan före innevarande års utgång behandla frågan om ytterligare ökning för år 1918 av krigstidshjälp för statens befattningshavare.

Det är tydligt, att det allmänt kända och erkända betrycket för dessa befattningshavare även delas av de anställda vid tekniska högskolans materialprovningsanstalt och att dessas uttalade önskan att icke vara i ännu sämre ställning än övriga statsanställda måste anses vara behjärtansvärd.

Tekniska högskolans materialprovningsanstalt upprättades genom nådigt beslut av den 4 oktober 1895, dess verksamhet och ekonomiska ställning är bestämd genom nådiga reglementet av den 29 januari 1897, dess förvaltning ledes av den av Eders Kungl. Maj:t utsedda styrelsen för statens provningsanstalt och dess alla tillgångar slutligen äro statens egendom, varför anstalten utan tvivel bör betraktas som en statens institution och dess befattningshavare såsom varande i statens tjänst.

Med hänsyn fästas till nådiga kungörelsen av den 22 mars 1918 angående krigstidshjälp åt befattningshavare i statens tjänst, § 7, synes det styrelsen, att anstaltens personal även från formell synpunkt kan anses berättigad att komma i åtnjutande av det krigstidstillägg, som stadgas i § 1.

Under förutsättning att anstaltens befattningshavare, som äro angivna i omstående sammanställning, under år 1918 intill årets slut erhålla ett tillägg med en tredjedel av deras avlöning, dock högst kronor 4.50 per dag, och att var och en som vid årets början innehade stadigvarande anställning dessutom äger att uppbära kronor 365:—, så kommer summan av dessa krigstidstillägg för anstaltens befattningshavare under år 1918 att uppgå till kronor 41,128.76.

Det för samma befattningshavare hittills beviljade dyrtidstillägget av 15 procent och varför medel finnas tillgängliga kommer att vid årets slut uppgå till kronor 12,914.33. För täckande av skillnaden, kronor 28,214.43, saknar emellertid styrelsen medel.

Med stöd av ovan anförda motivering får styrelsen härmed hemställa, att Eders Kungl. Maj:t behagade föranstalta om sådant ytterligare statsbidrag under år 1918 för tekniska högskolans materialprovningsanstalt, att anstaltens befattningshavare i enlighet med ovanstående utredning må erhålla krigstidstillägg under år 1918 i likhet med vad som för närvarande i allmänhet gäller för befattningshavare i statens tjänst, ävensom komma i åtnjutande av de ytterligare tillägg som i berörda avseende kan komma att av riksdagen beviljas.

Stockholm den 21 oktober 1918.

Underdånigst

AXEL WAHLBERG.

Axel F. Enström.

T. Lindmark.

Sven Lübeck.

Sigurd Nauckhoff.

J. O. Roos af Hjelmsäter.

